

VÅRA VIKTIGASTE VALFRÅGOR OCH SVAR

- **Stärk självstyrelsen, försvara demilitariseringen och vårt svenska språk**

Självstyrelsen och vårt svenska språk är satta under hård press från Finland. Nu ifrågasätts även Ålands nästan 170-åriga demilitarisering. Vi ålänningar kan inte passivt se på då Ålands grundpelare, som vårt samhälle är byggt på, blir alltmer ihåliga.

ÅLANDS FRAMTID:

- Vi ålänningar måste med kraft protestera mot eventuella inskränkningar i demilitariseringen, som tillsammans med självstyrelsen utgör fundamentet till det samhälle vi har idag.
- Åland bör ha en minister med ansvar för utrikesfrågor. Vi ska upprätta egna diplomatiska förbindelser och höja vår internationella status.
- Vi vill öka medvetenheten om självstyrelsen, ta fram nya skolböcker samt inrätta forskning om autonomier och språk vid Högskolan.
- Självstyrelsedagen ska vara en ledig festdag för alla ålänningar.
- För att öka den politiska vitaliteten bör lagtingsledamöter endast få sitta två valperioder (8 år). Efter en period frånvaro kan man åter ställa upp i val.

- **Utveckla landsbygden – slå vakt om kommunernas självbestämmande**

Ålands Framtid jobbar aktivt för en levande landsbygd och skärgård. Vi är det enda partiet som konsekvent drivit på ökade landskapsandelar till kommunerna.

En tvingande kommunreform leder till centralisering av den kommunala basservicen, vilket riskerar att avfolka de mest perifera delarna av Åland.

ÅLANDS FRAMTID:

Småskaligheten med kommunal närdemokrati är en garanti för bibehållen basservice som skola, barn- och äldreomsorg spridd över hela Åland.

- Vi säger nej till lagstiftning om tvångssammanslagning av kommuner.
- Lika mycket som vi står upp för Ålands självstyrelse värnar vi kommunernas självbestämmande.
- Landskapsandelarna till kommunerna ska höjas så att de motsvarar den service kommunerna genom lag är ålagda att producera.

• Krafttag att förenkla skattegränsbyråkratin

Den orimliga och onödiga byråkratin för att ta varor över skattegränsen hotar våra landbaserade näringar och förhindrar ekonomisk tillväxt.

ÅLANDS FRAMTID:

- Berörda finska myndigheter måste använda sunt förnuft och införa en skattegränshantering som uppfyller EU:s minimikrav, åtminstone i handeln Åland–Finland där ju momsens är densamma.
- EU:s regelverk tillåter redan idag förenklad momshantering för varor upp till 150 €. Inför det omgående!
- Vi välkomnar att rederierna som drar nytta av taxfree-försäljningen vill bidra till att finansiera merkostnaderna för skattegränshanteringen.
- Tanken på ett offentligt finansierat "Tullhus" för skötseln av all gränsbyråkrati bör utredas vidare.

• Så stärker vi Ålands ekonomi och våra företag

Trots ökade skatteintäkter visar Ålands finanser växande underskott. Offentlig sektor sväller medan näringslivet får det allt tuffare. Ålands samlade produktionsvärde av varor och tjänster sjunker och har inte växt på över tio år.

Ekonomisk tillväxt är en förutsättning för att vi ska kunna behålla vår goda välfärd.

ÅLANDS FRAMTID:

- Ta omgående fram en samlad näringspolitisk strategi.
- Kostnaderna för offentlig sektor ska minska genom en stor satsning på digitalisering och en aktiv privatisering av offentlig sektor genom så kallade utmanarrätter.
- Vi ska aktivt bjuda in och anvisa färdig tomtmark för i första hand svenska företag i vår närregion att etablera sig på Åland, särskilt på landsbygden.

- Vi välkomnar beslutet om ett finanspolitiskt ramverk för att hålla koll på de offentliga kostnaderna.

• Dags att betala av den digitala skulden

Åland har byggt upp en jättelik it-skuld och släpar betänkligt efter vad gäller digitalisering av samhällstjänster. Att Ålands förvaltning fortfarande är starkt beroende av manuell, personbaserad byråkrati är en stor orsak till att offentlig sektor fortsätter svälla.

ÅLANDS FRAMTID:

- Ska Åland kunna upprätthålla en modern självstyrelse krävs en omfattande satsning på digitalisering av samhällstjänster. Detta ska vara en högt prioriterad fråga i kommande regeringsprogram.
- Med egen lagstiftning inom många områden behöver vi hitta egna digitala lösningar, inte minst av språkliga skäl.
- Det kostar mycket men återbetalas på sikt genom en effektivare förvaltning och att antalet anställda minskar.

• Havsbaserad vindkraft – möjligheter och utmaningar

Med planerna på jättelika vindkraftsparker till havs står Åland inför sin största industriella satsning någonsin. Förutom klimatnyttan kan havsbaserad vindkraft, solenergiparker och framställning av vätgas generera stora inkomster till det åländska samhället.

ÅLANDS FRAMTID:

Liksom vi vill jobba för att rädda våra vattentäcker och vårt hav stöder vi en satsning på grön omställning av energiproduktion med följande förbehåll:

- Vi måste ha full dokumentation om möjligheter och konsekvenser för att kunna skapa oss en helhetsbild av de planerade vindkraftsparkerna.
- Åland måste ges omfattande säkerheter för att de aktuella naturområdena återställs då anläggningarna är uttjänta.
- Landskapets arrendeintäkter från berörda havsområden ska komma alla ålänningar till godo, till exempel genom lägre energipriser.

• Avskaffa avfallsmonopolet Mise

Kommunalförbundet Mise visar med tydlighet att kommunala monopol inte fungerar. De kommuner som står utanför Mise har en helt fungerande avfallshantering till ett avsevärt lägre pris. Mise har under 15-års tid olagligt haft hand om och felaktigt fakturerat hushållen för producentansvaret.

ÅLANDS FRAMTID:

- Avveckla det kommunala avfallsmonopolet Mise och släpp konkurrensen fri.
- Hushållen ska själva få besluta om vilken soptömning man vill ha och hur ofta.
- Mise ska för de fem senaste åren återbetala felaktigt debiterade avgifter för producentansvaret till hushållen.

• **Förbättra ungas välmående och stärk skolan som läroplats för alla**

Allt fler barn och unga mår psykiskt dåligt. Behovet av elevstöd på dagis och i skolan ökar.

ÅLANDS FRAMTID:

Skärmberoendet går allt längre ned i åldrarna bidrar till psykisk ohälsa och försämrade inlärningsförmåga.

- Inför föräldrastöd i ett tidigt skede om att sätta gränser för barn.
- Inför extra resurser för elevstöd i form av logoped, NPF-coacher och omsorgsassistenter.
- Använd mer böcker i stället för digitala läromedel i undervisningen.
- Mobiltelefoner hör inte hemma i klassrummet.
- Skolan ska befästa och stärka sin status som läroplats för alla.

• **Barnomsorgen ska utgå från barnens perspektiv och behov**

Personalen inom barnomsorgen går på knäna till följd av allt större, mer krävande barngrupper.

ÅLANDS FRAMTID:

- Resurserna inom barnomsorgen måste vara tillräckliga för att kompensera det kraftigt ökade antalet barn som går hela dagen på dagis.
- Ompröva den nya lagen om subjektiv rätt för föräldrar till heldagsplats på dagis.
- Skapa förutsättningar för att alla dagisbarn ska ha rätt till en längre sammanhängande ledighet under året.
- Barnomsorgen ska i första hand utgå utifrån barnens perspektiv och behov!

• **Lyft äldreomsorgen till en ny nivå**

Äldreomsorgen ska ges tillräckliga resurser för att ta hand om vår allt äldre befolkning på ett värdigt och kvalitetsfullt sätt. Sänk skatten på pension.

ÅLANDS FRAMTID:

- Satsa på välfärdsteknik (trygghetslarm, nattkamera med mera) så att den som vill kan bo kvar hemma längre.
- Ge hemvården resurser att motverka ensamhet bland äldre som bor hemma.
- Höj ersättningen för närståendevård.
- Bygg ett demenscenter och satsa mer på anpassade boendeformer.
- Sänk kommunalskatten på pensionsinkomster under 20.000 € per år. Lagtinget ska fullt ut kompensera kommunerna för skattebortfallet.

• Säkerställ funktionsrätt för alla

Åland har undertecknat FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Funktionsrätt handlar om alla människors rätt att vara delaktiga i samhället.

ÅLANDS FRAMTID:

- Lagstiftning och beslut ska så långt det är möjligt tillgodose personliga önskemål om boende, arbete, fritidssysselsättning med mera.
- Skapa meningsfulla jobb och inför fler praktikplatser med aktiv handledning.
- Inför servicesedlar inom social- och hälsovården, det ger större valfrihet.
- Utred om socialservicen inom KST i likhet med ÅHS bör införas under landskapet.

• Idrott och kultur ska finansieras med Paf-medel

Ett rikt idrotts- och kulturliv bygger på att den fria kreativiteten får blomstra. Det är viktigt att särskilt barn och unga rör på sig och får ta del av analoga kulturupplevelser som ett avbrott i det utbredda skärmberoendet.

ÅLANDS FRAMTID:

- Kulturen ska finansieras med medel från Ålands penningautomatförening (Paf).
- Avkastningen från Paf ska i första hand understöda den ideella tredje sektorn, vilket även var syftet då Paf bildades.
- Inför en fritidspeng för alla barn, så att inte möjligheten att utöva fritidsintressen är beroende av familjens ekonomi.
- I likhet med musik och dans bör Åland få en läroplanstyrd teaterutbildning vid Musikinstitutet.

”Tillsammans skapar vi ett starkare och tryggare Åland”